

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

List 18.

V Celovcu 25. septembra 1870.

Leto II.

Zadnji grof Limberški.

(Povest; spisal Andrejčekov Jože.)

(Dalje.)

V.

Vrnimo se zopet k poprejšnemu dnevnu. Po cesti, ki pelje med hribovjem po ozki, gozdnati dolini proti Savi, jezdil je mlad vitez na čilem belcu. Čelo mu je bilo visoko, prsi lepo izbokujene, in jako dobro se mu je podajalo svitlo orožje na levi strani. Majhne še nežne brkice pod nosom, gladko, polno in nekoliko zagorelo lice je razodevalo, da še ne more imeti čez dvajset let. Ponosno je zrl krog sebe, kjer ni bilo drugega videti, nego gosto smrečje in ob cesti robidovje, po katerem so skakljali ptički in žvrgoleli pesmice, edine stvari, ki so dramile samotno, gozdnato tišino.

Belec je lahko dirjal, kakor bi se mu nikamor ne mudilo in jezdec ga tudi ni kar nič priganjal, malomarno je izpustil brzde, popravil plašč ter jezdil enakomerno dalje.

Kmalu je prijezdil po precej strmem klancu do majhnega potoka. Ta kraj se sme imenovati po vsej pravici „divje-romantičen;“ kajti, posamezne visoke skale se dvigajo ob kraji ceste proti nebu, kot visoki stolpi. Človek bi menil na prvi pogled, da so to ostanki starega zidovja, starih stolpov, katerih stene so se še ohranile. Kakor bi iz tal zrastle, ne dotikajo se nikjer drugej božje zemlje, nego na podnožji, in visoko na vrhuncu teh pečin, v mehkem, zelenem mahu imajo gnjezda orli, varna gnjezda, kamor ne pride nobena ropna žival, niti predrzni lovec.

Mladi vitez je z veseljem ogledoval te zemske čudeže, ki jih je postavila narava, kot ogromne, velikanske čuvaje kraj ceste. Sedaj čuti pod seboj, da se mu je sedlo omajalo. Urno ustavi konja ter stopi na tla, da bi jermen pritegnil, kar se prikaže grda baba, kot sama môra. Oči so se jej svetile in na grbastem, rujavem licu je bila brati nekaka zvičajnost.

„Od kod pa je prišla ta ciganka nenadoma, kot bi iz zemlje zrastle?“ pravi polglasno mladenič, ko hoče zopet zasesti konja.

„Podarite mi žlahtni gospod kaj in povem vam prihodnjost, povem vam srečo,“ pravi ciganka približavši se.

V tedajšni dobi ni bilo nič nenavadnega, da so tudi omikani ljudje verovali vražam, kar nam dovelj spričujejo pisatelji srednjega veka in celó pozneje, ki z nekako gotovostjo pripovedujejo čeznatorne stvari, ktere so bodi si sami doživeli, bodi si izvedeli iz verjetnih ust. Tudi našega viteza je mikalo izvedeti prihodnjo srečo. „Povej starka, če kaj veš!“ pravi, „in dam ti sreberni tolar.“

Grdo se je namrdnila ciganka in pokazala ostanjke svojih zob, veselé se dobrega plačila. Obrne se strani,

mmra neke besede, potem pa potipavši mladenčevo roko, pravi: „Sreča — in nesreča. — Dobili boste lepo nevesto, čisto, kot zlató in nedolžno, kot golobico. Ali sovražnik, ki jo vam zavida, ta vas bo pogubil, ta uničil vaš rod. Nobenega potomca ne bo za vami, grad bo zapuščen razpadel v razvaline. Vi pa ne boste doživeli leta v svoji sreči, s svojo nevsto; že vidim vaš krasni obraz plavati v krvi.“ To reče in stegne rokó po obljubljenem križaku, ktereга jej mladenec nenadoma dá. — „Od kod veste to?“ praša, ko se je ravno obrnila proti pečinam. Starka se zareži ter ne odgovori nič, in kmalo potem je je zmanjkalo med pečevjem.

Nekako čudno so cigankine besede donele mlademu vitezu po glavi, čeravno si jih ni mogel prav razložiti. Čudno obnašanje in resno razlaganje ga je vznemirjalo, potem pa je zopet djal: „Kaj neki vé baba!“ — Zasedel je konja ter zdriral, ko blisk proti Savi.

V Svibenškem gradu je bilo danes veliko veselje. Grof se je vrnil s svojo hčerjo Ljudomilo iz mesta ljubljanskega, kjer je bival že delj časa. Mnogo plemenitašev iz bližnjih gradov ee je ondi zbralo pozdravljat ga, in tudi grof Limberški napotil se je tje, kajti Svibenški grof je imel zalo hčer.

Bil je Vilibald že nekaj let sem čisto sam. Očejegov, hraber vitez, padel je v boju proti Turkom, ko je bil Vilibald komaj sedem let star, in mati mu je umrla nekaj let pozneje. Bil je edini potomec te korenine, toraj tudi edini ded. Oskrbnik, ki je že za časa njegovega očeta prišel v grad, gospodaril je mesto mladega grofiča, ali gospodaril je bolje za svoj žep, nego za blagor svojega gospoda. Pri vsem tem pa se je vendar hinavsko hlinil pred ljudmi, da mu je le edino mar blagor mladega grofa, ktereга mu je izročil v varstvo prezgodaj zamrli oče. — Grof je dorastel in čutil je, da človeku ni dobro samemu biti, zatoraj je sklenil izbrati si nevesto, in Svibniška Ljudomila je bila vnela njegovo srce.

Veselo so ga pozdravljali nazoči, ko je prišel v grad in masiktero čašo rumenega vinca so izpraznili na njegovo zdravje in na zdravje njegove prihodnje žene. — Gostija je bila krasna. Zlato-rumeno vino se je penilo v kozarcih, godba je igrala, čule so se mile pesmi o ljubezni in vitezi so plesali s krasnimi deklicami.

Noč se je bližala, pa to ni motilo radostnih gostov v razveseljevanji. Po vsem gradu je bilo razsvetljeno: po dverani so gorele velike sveče na težkih, srebernih svecnikih; po mostovžu so tekali strežaji sem in tje in videlo se jim je, da se jim danes posebno mudí. Nobeden ni nič postal, da bi se kaj pomenil z drugim; molcé so hodili eden mimo drugega.

Krasota vse gostije in pozornost vseh gostov je bila grajska Ljudomila. Zala, kot gorska vila, lasé razpletene po ramah, sedela je kraj svojega prihodnjega ženina. Vse se jej je čudilo, vse jo zavidalo Vilibaldi Limberškemu.

V sobani je nastala vročina, rujno vino je razgrevalo glave. Vilibald in Ljudomila sta se odpravila na vrt, kamor jo je vabil hladni zefir, šumljaje z listjem po drevju, in milo ščebečanje slavčeve v bližnjem grmu.

Do dne bi bila ondi sedela, ko ne bi ju bil prišel opomnit strežaj, da bo čas k pokoju, da je že tri odbila. Gostje so se že razhajali, ko sta prišla v sobano. Pili so še zdaj zadnjo zdravico, potem pa odšli na razne strani, in uro pozneje je bilo po gradu že vse mirno. Tudi Vilibald se je vrnil domu, ves srečen, da mu je Svibenški grof obljubil svojo hčer.

Luči po gradu so sčasoma pogasile, le v gornji sobi na vrt se je še skozi okno videla svitloba.

Sedaj se priplazi moška podoba med grmičevjem po vrtu varno stopaje. Črna halja mu je segala skoraj do petá in širok klobuk mu je pokrival glavo, potlačen globoko na oči. Večkrat je tiho postal poslušaje, če ne bi ga kdo opazoval, potem pa je zopet dalje korakal na prste stopaje. Prišel je do visoke črešnje, ki je rastla ravno pod oknom, odkoder je sijala luč. Kakor maček urno spleza nanjo, splazi se med rogovilasti vrh, od koder se je videlo ravno v sobo.

Ljudomila je pri postelji klečala opravljaje večerno molitev. Bila je lahno opravljena v nočni obleki in njeni vitki udje so se poznali skozi tanko oblekico. Veselje jej je žarelo na obrazu, saj je dosegla največo srečo na zemlji, združiti se z Vilibaldom, krasnim mladenčem, ktereга je tako iskreno ljubila. To veselje in pobožno topljenje v molitev, dajalo jej je nekako nadzemsko krasoto, kot ne bi bila pozemska ženska, ampak kako više bitje.

Zalezovalec, v katerem koj lahko spoznamo grajskega oskrbnika, zrl je z izboknjenimi očmi in odprtimi usti, kakor požrešen zmaj, nedolžno deklico. Huda strast ga je pripravila skoraj ob zavednost. Krčevito se je držal na vejah visé in več ni imel toliko moči, da bi se splazil na tla. Zdrsal se je po vejah doli in obležal znak na tleh. Nekaj trenutkov je ležal, kot mrtev, potem pa se je urno dvignil in zbežal po vrtu, od koder je prišel.

„Le stopite le, gospod!“ djal je nekdo potihoma pod vrtnim zidom, saj dobro držim lestvo;“ pa oskrbnik ga menda ni čul. Vlegel se je podolgota po lestvi in zdrčal na tla z visocega obzidja.

„Počasi, počasi!“ govoril je bolj na glas spodej stoječi, „kako bedro si zlomite, potlej bote pa imeli! Le poprijemajte se za kline, saj so močni.“

Srečno dospel je oskrbnik z grajskega obzidja. „Marko!“ djal je, ko sta prišla pod grad, kjer sta bila privezana konja, „videl sem jo, pa le od daleč. Celo uro sem ležal v grmovji na vrtu in čakal, pa ta prokleti gizdalin: naš grof, ni se ganil od nje; zastonj je bilo upanje, da jo dobom kje samo. Potem sem jo videl skozi okno. Oh, kako je zala! še veliko lepša se mi je zdela, nego v Ljubljani. Ali stari jo ima zavarovano, da bi sam peklenšček ne prišel do nje. Marko! zastonj je bila pot.“

Na vshodu se je jelo že nekoliko svetliti, ko sta zasedla konje ter odjahala, ne proti Ljubljani, ampak proti Limberku.

VI.

Jesen se je približala. Drevje je orumenevalo in jelo se obletovati, pri vsem tem pa so bili večeri še vedno prijetni, skoraj kakor po leti. Po majhnem vrteču

v Limberškem gradu se je teh večerov sprehajala lepa gospá. Bila je Ljudomila, ki je sedaj že stanovala v tem gradu, združena s svojim Vilibaldom, po katerem je tako hrepenela.

Lasé razpletene po ramah, v desnej roci šopek cvetic, ki so še-le na podzimo jele razprostrirati zala krilica, hodila je sem ter tje pri obzidji ter zrla v dolino, kjer so se zbirale megle v raznih podobah, kot velikanske, bele nočne pošasti. Ni davno še, kar je zašlo solnce, pa vendar se je že tako zmračilo, da je bilo komaj razločiti v dolini stoječe posamezne kmečke bajte.

Ravno pri vrtnem obzidji je bila stara jablana in pod njo kamnitna miza s klopico. Ondi sede Ljudomila, položi šopek cvetic na mizo, in stara služabnica prinese jej v krasno pletenem košku sočnih breskev in hrušk. Služabnica odide in Ljudomila je bila sopet sama na vrtu. Roki sklenjeni v naročji, pela je polglasno, z milo donečim glasom:

V čarobno-tihi noči
Krog mene vse že spi,
Le luna med oblaki
Po nebu se vrti.

Sedaj nekaj zašumi po grmovji. Ljudomila plane kviško kot preplašena srna, ter hoče urno zbežati. Kajti pravljice o strahovih, ki se naj raj držé po gradovih, ktere jej je pripovedovala že v otročjih letih lehkoverna pestinja, prišle so jej na mar, in nehoté jo je prevzela v trenutku neka groza. Tudi glas o roparskih vitezi, ki so odpeljevali zale deklice iz gradov, bil je takrat povsod znan, in Ljudomila je čutila nekak strah pri takovi misli, čeravno ni bila več deklica. — Ali zdajci spozna po obleki iz med drevja prišlo podobo: bil je oskrbnik v črni sukni in s šitokim klobukom, koja noša mu je res dajala nekoliko spoštljivo podobo, ako človek ni na prvi mah opazil njegovih sovinih oči in hinavskega obnašanja.

„Milostljiva gospa! morda ste se me ustrašili?“ pravi globoko priklonivši se, da je skorej poljubil tla.

„Res sem se nekoliko prestrašila“, prijazno odvrne grofinja, „posebno ker je šel Vilibald na lov in moram sama doma biti. Pa nič ne dé, ženske smo sploh bolj boječe.“

„Kdaj se vrnejo gospod grof?“ preša uni vsedši se na klop tik Ljudomile. „Gotovo jih že težko pričakujete.“

„Naj brž pride še nocoj, ako ga ne bodo zadrževali v Svibnem. — Res mi je nekako dolg čas, ako ga ni doma, ker še nisem nič vajena tukaj.“

Ljudomila je res spoštovala oskrbnika; ne samo da so ga povsod hvalili, kot poštenega, pobožnega moža, temué tudi sama je sklepala iz njegovega dosedanjega obnašanja, da se je ta človeče popolnoma odrekel vsim svetnim nečimrnostim in živel le bolj za uni svet. — Pomenkovala sta se razne reči, in Ljudomila ni skoraj nič opazila, ali pa jej ni prišlo na mar, da se je oskrbnik pri vsaki besedi nekoliko bliže pomaknil.

„Milostljiva gospá! jaz občudujem vašo lepoto, odkar sem vas prvokrat videl; za vas bi dal življenje vsako minuto. Storil bi vse na svetu, ako bi le smel upati, da ste mi majčkino dobri“, in pri tej priči se je popolnoma k njej pomaknil. —

Mraz je pretresnil vse ude Ljudomili pri tem oskrbnikovem ravnanji. Izpulila mu je roko siloma, odmaknila se mu ter djala: „Sram vas bodi, tako predrzno počenjanje se nikakor ne spodobi za tako pobožnega moža, kot ste vi; kaj tacega ne bi bila mislila.“

Ali to je oskrbnika malo motilo. Skočil je kvišku, razprostrl roki, kot požrešna ropna zver, ki hoče planiti po svojem ropu ter obsegel Ljudomilo čez pas.

„Stran, hudobnež!“ vskliknila je grofinja jezna. Rudečica jej je oblila obraz in njene sploh tako mile oči so švigale kot ogenj. „Koj se poberite od tod, sicer vam ne odide zaslužena kazen od mojega moža zaradi vašega nespodobnega ravnanja“.

Pa oskrbnik se ni dal premotiti. Kakor v kleščah jo je držal in s tresočim glasom djal: „Gospodu tedaj me hočete tožiti? le! kaj mi mar, da le živim trenutek pri vas rajsko veselje“.

Ljudomila je dobro spoznala nevarnost. Namrdnjeni obraz in izboknjene ognjene oči oskrbnikove so dovolj kazale, v kakem stanu se nahaja. „Mórel! Mórel!“ zaklicala je, in ko bi trenil je planil iz grmovja, kot tele velik pes, zgrabil oskrbnika za vrat ter ga telebnil na tla. Ljudomila se mu je naglo izvila iz rok in ne mené se, kaj bosta počenjala pes in oskrbnik, zbežala je v grad.

Oskrbnik je ležal na zobéh in pes ga je tako dobro držal, da se ni mogel prav nič ganiti. Vedel je, ako ga grof tukaj zasači in izvé, kaj se je zgodilo, da mu ne pojde dobro. Napenjal je vse moči, da bi si oprostil desno roko, te segel po bodalo, ktereja je imel pod plaščem. Klical je tudi Markota na pomoč, pa tega ravno sedaj ni bilo blizo, ko bi ga bilo naj bolj treba. Slednjič se mu posreči dobiti bodalo. Porine ga do ročaja psu v levi bok, kri bruhne iz rane ter oškropi njegovo obleko, in zvesti pes obleži mrtev na tleh še vedno trdo držeje svojega nasprotnika.

Z veliko težavo se je oprostil pasjih zob, ki so mu globoko tičali v desni rami. Hudo so ga skelele rane, pa ni jih imel časa obvezovati. Nevtegoma jo je mahnil v grad, spravil skupaj svoje reči večje vrednosti ter za vselej zapustil še tisto noč Limberski grad.

Pred grajskimi vrati sreča ga Marko.

„Dober večer gospod! srečne oči, da vas še enkrat vidijo“, pravi mu prilizljivo. „Cel dan sem že pazil, da bi vas kje dobil, pa zlomek vé, kod hodite. Prosil bi vas prav ponižno, da bi mi dali nekaj denarja. Cel dan me že grize in ščiplje po trebuhu, kot bi imel gade, ali pa Bog vedi kaj notri, zatorej bi rad nocoj izpil kupico vina, da bi to nemarnost pomoril. Saj mi še niste nič dali, odkar sva iz Ljubljane, kakor sami veste“.

„Dal ti bom po čeljustih, da te zlodej odnese na dno pekla“, pravi oskrbnik srdit. „Denar bi popijal, dá, ali kedar je treba kaj storiti, pa te ni nikjer. Upil sem, kot žrjav, na vrtu in te klical na pomoč, pa vse zastonj. Pes bi me bil kmalu umoril“. — Hlapec povzdigne svetilnico, ki jo je imel v rokah in pogleda bolj natanko oskrbnika.

„O jemine! gospod, kakošni ste pa!? Ali ste verice drli, ali kaj-li, da ste vsi prižasti in krvavi krog ust?“ pravi Marko čudé se oskrbnikovemu krvavemu obličju. „Ha ha, vi vbožec vi! kaj pa ste imeli s psom, da vas je mrhača tako oklal? saj sicer ni hudoben“.

Oskrbnik ga ni poslušal. Koračil je naravnost v hlev, osedljal sam konja, ga zasedel in šel, Bog te obvaruj! —

„Poglejte ga hudimana no, kako je mogočen“, jezil se je Marko. „Sedaj še dobre besede nisem vreden od njega, ker sem mu toliko dobrega storil, skorej za prazni nič; saj mi je malokdaj kaj brsnil, in še to z jezo in nevoljo. Le počakaj, ti črni skupuh ti, ti kosmati hinavec, ki bi rad vsem svetnikom peté oblizal,

kedar te ljudje vidijo, sicer si pa e škoda besedi, da bi človek globuzdal in še sam greh delal. Le čakaj, še se boš kesal še, in za lase vlekel, Marko ti bo stopil na rep, in več ne bo porajtal na tvoje obete in tvoj dolgi jezik“.

Tako se je hudoval Marko, ker ni mogel nocoj izpolniti svoje želje, izprazniti nekaj kozarcev vina, kakor je bila njegova navada. Še dolgo mrmraje se je počasi splazil na hlev v svojo navadno posteljo, koval ondi še dolgo maščevalne naklepe, kako se bo znosil nad oskrbnikom, ki mu ni hotel dati za vino, potem pa trdno zaspal v mehkem senu. (Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

(Poljski spisal Jožef Korzeniowski, poslovenil L. G. Podgoričan.)

(Dalje.)

Gospa Hironimova nej pokazala z nobeno besedo, ni s pogledom nej izdala se, da me je užé videla kdé, da je tako izvédavo gledala za menoj. Ko pa smo po malej južini šli na te Drijade čaralni vrt, zopet je v meni oživéla dopadljivost do njé, zató ker se je tako omikano i mirno véla. Na enem mestu je bila dolina, katere obe strani so navpično vspenjale se k kvišku. Na sprehodu je moj tovariš roko podal materi, hči je očetu dala svojo roko, jaz pa sem se odločil postreči tega domu gospodinji. Prvi štirije, dva pa dva skup, užé so bili v dolini, midva pak sva še le začela spuščati se navzdol, ali moja tovarišica je tako varno stopala, njé logica se je premikala tako bojezljivo, da ne bi spodteknila se, pa sva znatno ostala za drugimi.

V tem strahu zmérom dalje — opre se krepkejše meni na ramo i s polutihem glasom omeni: „Oh, prosim, da mi ne bi zamerili, zató ker sem tako neukretna i težka“. Jaz nejsem ni žugnot, a ker sem se bal, da ne bi pala, pritisnil sem silnejše k sebi njé roko. V tem je glavo obrnola vá-me, ozrla se mi v oči, presunljivo pogledala me i djala: „Je vous ai vu hier, n'est ce pas?“*) Mene je vročina spreletela. Tovarišica je zapazila to; navzgor sva urnejše šla, njé stopinje so bile sméle, krepke i zanesljive.

„V historiji te ženske“, — dejal mi je tovariš, ko smo bili prišli domú, „znaj, da sta dva razdelka: v enem je dómu prijatelj, kateri je bil kriy, da sta se razločila z možem, drugi razdelek pa je bezi prijatelja; kateri obéh je pravičnejši, tega ne znam, to je gotovo, da njé mož je bil igrač i zarobljen; poprej je bival v Vilni, a dve leti je užé tega, kar je umrl v Petro gradu, kder je nekoliko časa živel zató, da je soprogo dražil i kačil.“

Gospa Hironimova navadno biva v Belostock-u, kdor ima lepo posestvo, le malo časa je vsako leto v „Poseki“. Moja mati jej ne veruje: boji se, da bi mi utegnila glavo zmesti, ali pa na slab izgled biti Karolini. Ali oboja bojazen je prazna, kajti jaz nejmam rad takih mehkočutnih ženskih, moja sestra pa je tudi preživa i preširna, tako, da je gospa Hironimova ne more skaziti . . . ?

*) Ali nej rés, da sem včeraj videla vas?

„Zdaj, račite mi dovoliti, gospôda“, — dejal je g. M., da nekaj omenim. Ko bi moral dalje pripovedati še druge okolnosti, ki nejsjo prav nič pomenljive, povedal bi drzovito, bezi kakega strahu, da bi utegnel dolgočasiti svoje poslušalce, ki pa bi samo sebi morali očitati krivico; ali jaz sem sam vsled svoje razvade ponudil se, pa mi je zeló žal zató. Prevaril sem se: menil sem, da bodem kratek, zdaj pa čutim, da nej varno na dan klicati davnih dogodkov, zató ne, ker predaleč zanašajo človeka. Zagazil sem v pripovedanije, šetanije pa zaostane.

„Osvobodí, gospod“, — opazi gospodar s kazno resnostjo i ozre se v soprogo, „osvobodí, da te vprašam, ali naj dádem kakov nkaz ali kaj?“

„Tá-le ukaz“, — oglási se soproga, „ta je moj“. Ko je to izgovorila, potegne za zvonec: lokaj stopi pred nas, gospodinja pa ukaže: „Sprezi konja, ne pojdemo še. Prisilili smo tega gospoda, da nam bode pripovedal dalje“.

„Vam, milostljiva gospa, na ljubo“, — čez malo časa zopet spregovori g. M. i govoril je dalje tako-le: „Dokler sem bil pri svojem tovarišu, še nekolikrat sem videl gospo Hironimovo, a bolj i bolj me je zanimala. Res je: očita mi je bila nje zgovernost, ki je moj tovariš očital jej jo, ali to grajo je otemnil njé ljubeznjivi glas, pomračila jo je njenega glasú melodija, da sem, ko sem poslušal to godbo i gledal jej v črne oči, da sem često slišal kaj drugega, nego to, kar je govorila; vtikal sem vmés lastne misli, svojo fantazijo, i da me je kdo vprašal, o čem je razgovor, takój bi bil v velikej zadrezi.“

O nekojej priliki, ko sem jej bil pahovko dal v roko, moj tovariš pa, ko je bil odšel brž, da bi urno pripravil voz, poprašala me je naglo, kedaj pojdem v Vilno. „Pojutrnjem“, — odgovoril sem. — „Nekaj bi rada poslala tija, ali ne smém vas nadlegovati“. — „Jutri vas obiščem“, — obljubim jej. Na hvalo mi je rahlo stisnila roko; to je bil prvi tak segljaj v mojem živéniji, i še do danes se ga živo spominjam. Drugi dan ob trijeh sem odjezdil v Poseko. Cesta je bila péščena i odprta mi pred očmi, dan je bil soparen; konj se je vpehan vstavil i vendar še vspel pred vhodom v krasni gaj. Ko stopim v gozd i oddahnem se, izpametim se nekako, popreje sem le malomarno jezdlj svojega jahača; začel sem varno razrejevati svoje misli i na uzdi sem imel svoje razbrzdane nade. Pred poslopjem je čakal neki človek, ta je prijel konja, odpeljal ga je na levo stran i to trenutije nekam zginol z njim, jaz sem še malo časa ostal na mestu prav sam mrtvaški tih. Napósled stopim naprej. Dom se mi je zdel, da je prazen. Na láhko, tiho sem koračil po mehkih šarenicah v prvej sobi; pri durih se vstavim, ker nejsem znal, ali bi šel dalje, ali bi čakal tako dolgo časa, da kdo pride; napósled začujem glasove, ki je gibčna roka néžno vzbujala jih na klavirji, — čul sem glasove, ki so me vabili naprej.

V sosednjem sobi pri klavirju zagledam gospo Hironimovo, ki so jej prstje neprenehoma plesali po klavah (taste). Naslonjen na duri sem stal, molčal i oziral sem se v njeno vablivo postavo. Gladko je imela počesane črne lase, tako so se jej svetili, kahor se krokarju perotnice blišče; bela suknjica je snažno krila jo i obrazila lehko, gibčno postavo; tenke pahovke, pisarevil se je en konec po prsij jej, drugi pak je čez stol sezal na tla. Menila je, da je sama, ali vse njeno vedenije je bilo domače, tako, kakoršno izvira le iz premotane rafinarije. Zibnolo je nekoliko minut; glasi na klavirji

so bili rahleji i rahlejši, napósled je igralka poobesila glavo i z obema rokama zakrila si obličje. Kazno je bilo, da joče.

Srce se je ganilo v meni; stopil sem k njej, za roko prijel jo i gledal sem jej v oči razotožen i sočutno. Neprenagleno, nezavzeto mirno vskloni glavo, roka je ostala jej v mojej dlani, solza se je utrnila jej v oku i plavala po obličji.

„Zalótili ste me, gospod, prav nič se nejsem nadejala —“, — spregovorila je čez nekoliko časa, „a to se je primerilo v trenutíe moje slabosti i nejakosti. V tej nekalnej samoti, v kej živim, prigodi se mi često kaj takega. Taka tihota je okrog mene in tako sem jej užé vajena, da mi prstje begajo po klavah, pa me je strah tistih glasov, ki jih sama vzbujam; o takih prilikah se mi samovoljno solza vtne iz očij. Hvala za sočutije, ki vam ga je moja osamélost izbudila v srci. Mlado srce je lepše, néžnejše, čistejšé“.

Poljubil sem jej roko razrečen, ona pa je na láhko zmaknila, a jaz sam ne znam, kako to, da sem se na kolena zgrudil préd-njo. Lehka rudečica je šinila jej v lica; drugo roko je na glavo položila mi, nagnila se je k meni i poljubila me je na čelo. Potlej je résno vstala i vprašala me, koliko sem star. — „Eden i dvajset let“, — odgovoril sem. — „Čez pet let“, — dejala je, „bodem dvakrat toliko stara, da bi skoro lahko bila vaša mati. Sediva i povediva si kaj“.

„Najin razgovor je bil dolg. Vpraševala me je, kdé sem bil rojen, kdé sem na vseučilišči i katere učitelje imam. Vprašala me je tudi, kar se tiče raznih predmetov, kateri mi dopadejo i katere poslušam. Čutil sem, da sem bil zmóčen, neotesan, da sem slabo odgovarjal, da se je zapletal mi jezik i odpovedal svojo službo. A ona je mnogo i dobro govorila, zvlásti sama o sebi, o svojih zadévah, o svojem trpeniji, o žalostih, s kemi se je užé seznanola tako, kakor s prijatelji...“

„Izgovernost“, pristavil je čez malo časa g. M., „nej nikdar bezipogojna. Mnogo je v tej zadevi do govornikove sposobnosti, mnogo pa je tudi do poslušalčeve. Beseda je zrno, poslušalec pa njiva. Zrno — tudi naj zdravejšé, ne vskali, če pade na skalovita tla. Ne znam kako bi danes obsodil vse to, kar je gospa Hironimova govorila takrat, — da se mi je zdela izgovorna, to je resnično. Tako je minolo nekoliko ur, napósled pa je pogledala na uro, vstala je i rekla: „Zdaj pa srečno idite, gospod! Ljudje so tú hudobni, zvlást sosedje. Imam znance v Vilni, tudi imam tamkaje take, ki sem jih rada imela, ljubila, ti bi me utegnoli obirati. Razodenite jim, gospod, kader se vam ponudi prilika, da me poznate, i povedite, kakovo ste me videli. V vašem mladem srci, ker resnica biva v njem, verovali vam bodo torej, to je pa tisto pismo, ki sem dejala, da vam ga dádem. Pa tudi vas prosim, da mi dovolite, ali smem nekoliko besed pisati vam, da mi ne odrečete svoje potrežbe, kader utegnem potrebovati kakove knjige ali sekiric za klavir. *Maintenant adieu, partez**). „To izgovorivši — segnola mi je v roko. Omamljen jo poljubim jej i na láhko odidem v sosednjo sobo; a ko sem se bil obrnul, še enkrat sem hotel pogledat vá-njo, toda njé so bile duri zaprte. Konj je stal pred poslopjem, jedva sem imel toliko moči, da sem ga zavsel, potlej pa sem se prepustil njegovej všečnosti i v misli vtopljen sem prijezdil domú. (Dalje prihodnjič.)

*) Zdaj pa z Bogom, idite.

Povelje.

Zaslišal sem povelje: Stoj, ne peti!
Zeló nevarni ravno zdaj so časi,
O mladih pevcih se le tožba glasi;
Saj se brez petja lahko dá živeti.

In če jo pesnik tudi zna zadeti,
Njegova pesem poje se po vasi,
Imé njegovo slave venec krasi,
Nesrečen skorej vselej je na sveti.

Spolniti hotel sem ostró povelje:
Zatreti večno v sebi pevske sanje,
Vmoriti vse po petji vroče želje.

A prazno bilo je prizadevanje, —
Ker v srci se za petje mi veselje
Budi močnejše kakor dni nekdanje.

Fr. Cimperman.

„Slavija,“

vzajemno zavarovalno društvo, ustanovljeno za vse
slavjanske narode.

(Spisal Janez Prekopski.)

(Konec.)

Skrbni oče je vendar toliko zaslužil, da je družino pošteno preredit. Trdo je delal od jutrajnega svita do večernega mraka. Smrt ga je vzela in ž njim je šlo vse v grob. Vse drugač je, če je bil oče za smrt zavarovan. Njega vzame neisprosljiva smrt in glavna pomoč je preč, pa njegova družina se vendar s tem tolaži, da je bil zavarovan in da bode dobila iz zavarovalne blagajnice (kase) zavarovani znesek, s katerim si bo saj nekaj opomogla. In ravno „Slavija“ je, ki tudi pri tem oddelku ne gleda na dobiček, ampak le na to, da se pomaga nesrečnim zapuščenim.

Največe dobičke pa obeta „Slavija“ onim, ki stopijo v društvo vzajemnega podedovanja. To je oddelk, ki ga nima nobena druga družba, nego „Slavija“. Ta oddelk je najbolj pripraven tistim, ki ne morejo dajati svojim otrokom dôte, ker se dobi ravno v tem oddelku za primerno majhne vloge zeló veliko končno izplačilo. Taka društva trpé najmanj 15 let in najdalje 25, to se pravi, da se morejo plačevati vloge najmanj 15 let in najdalje 20 let. Vsi udje, ki se upišejo v enem letu in na isto število let, so eno društvo. Vloga taistih družnikov, ki pomrjô pred koncem njihovega društva, zapadejo na dobro tistim družnikom, kateri dokončajo odločene starosti. Ko bi na primer oče za svojega otroka vsak dan 3 krajcarje na stran deval in prihranjene denarje 15 let v zavarovalno blagajnico nosil, dobi po preteklem letu, ako otrok še živi, za te denarje najmanj 300 goldinarjev in tudi več in sicer do 450 goldinarjev, kar je v primeri z vplačanim zneskom gotovo zeló veliko.

Da pa ne bi imeli deležniki teh društev nikakoršne zgube, naredila je banka „Slavija“ tako, da se morejo zavarovati tudi vloge. Zavarovanje vlog je jako majhno, preračuni se po zavarovančevi starosti in se plačuje samo šest let. Ko bi na primer oče za devetletnega otroka plačal skoz 15 let vsako leto 10 goldinarjev vloge, moral bi plačati prvih 6 let, ako

bi hotel tudi vloge zavarovati, vsako leto 2 gold. 19 kr. več. Kdor varuje tudi vloge, dobi njegova zapuščina (erbje) vse vloge in obresti in obresti od obresti nazaj, ko bi umrl, preden doteče dotičnemu društvu končna doba. —

Razun imenovanih oddelkov zavaruje banka „Slavija“ tudi proti škodi pri prevaževanju po suhem in po vodi, proti živinski kugi, proti škodi na hipotekah ali gruntih in proti škodi na zrkalih in oknih. —

* * *

V tem kratkem sestavku smo pregledali in pretehtali koristi „Slavije“; mislim, da je ne bo na slovenskej zemlji ne ene družine, ktera se ne bi udeležila tega koristnega narodnega zavoda. Bodi bogatin ali siromak, gospodar ali posel, učen ali neučen, vsacega vzame „Slavija“ pod svoje peruti in ga bode varovala kakor skrbna koklja svoja piščeta. Slovenski bratje in sestre, Vaši bratje Čehoslovani Vam podajajo s „Slavijo“ obilo pomoči. Ne zamudite lepe priložnosti, skrbite za svojo prihodnost in za prihodnost svojih otrok! Kjer so podpisana imena Dr. Chleborad, knez Lobkovic, Fr. Palacky, grof Černin in več enacih domorodcev, in kar priporočajo svojemu narodu Dr. Bleiweis, Dr. Toman in Dr. Costa, gotovo ni slabo. Kjer so podpisani česki in naši prvi borilci za pravice naroda, tam gotovo ni goljufije, ni zvijače. „Slavija“ je skrbna mati, ki krije že marsikterege Čeha, Slovence in Rusa pod svojim varstvom in bo krila v kratkem tudi naše brate Hrovate, Srbe, Bosnjake, Črnogorce in Bolgare. Ker se ne moremo zediniti drugej, glejte, da se bomo saj pod „Slavijo“, da bomo imeli vsi kot en rod tudi eno mater „Slavijo“.

Predragi moj slovenski narod! Te besede sem ti govoril ne kot uradnik omenjene banke, ampak kot narodnjak, ki bi iz srca rad videl, da bi se osrečili vsi njegovi bratje.

Čemu so hribje?

Neki popotnik je moral precej strm klanec kobaliti. Zeló je bil že truden, toraj mu ni bila pot nič kaj po volji. Kmaló je jel zoper modro napravo zemlje godrnjati. „Da bi bil jaz Bog,“ mrmral je sam seboj, „vse drugače bi bil jaz zemljo ustvaril; gladka in ravna bi morala biti, kot miza! Čemu so neki hribje, kot za napoto? Brez njih bi bila zemlja veliko pravilniša; nič bi ne zaperalo nam razgleda, potovanje bi pa tako lahko bilo in sto drugih koristi bi imel še človek, da bi na poveršji zemlje ne bilo gora.“

Kaj mislite pač, ali je li prav govoril ta obrekovalec Božjih naredb? Ne, odgovorili mi bodete, kaj ne? In res, kdor le tri pedi daleč misliti more, prepričan mora biti o koristi hribov. Saj bi morali marsikaj pogrešati, ako bi gorá ne bilo. Le malo premislimo in preverili se bomo, da smemo Bogu za tako modro napravo zemlje iz srca hvaležni biti.

Iz hribov izvirajo studenci, ki se napravljajo nekaj iz obilega snega, nekaj pa iz dežnice, ki se po hribih preceja ter kot bistra studenčnica pod goro izvira. Iz nje pa se napajajo potoki in polnijo reke. Dalje drže visoke gore, ki se širijo daleč okrog, vodne sopare v

zraku skupaj, ter jih goste v vodó. Tako skrbi previdnost Božja po gorah in hribih, da nam ne zmanjkuje vode, ki je za nas neprecenljive koristi.

Vsem je znano, čemu je nam les. In glejte, naj več ga dobivamo ravno z gora in hribov. Hribje so kakor nalašč kraj za gozde, kajti mnogo je drevja, pa tudi je veliko rastlin, zelišč in korenin, ki obrodé le po gorah ali pa vsaj bolje kot po nižavah in ravninah.

Tudi so hribje prebivališča mnogih živali, ktere redé brez naše naj manje skrbi. Marsikteri teh gorskih prebivalcev je nam v prid s svojim mesom in kožuhom.

V sebi pa hranijo goré bogate zaklade mnogovrstnega kamenja, rud in kovin. Vsaki dan potrebujemo teh več; kje bi jih pač dobivali, da ne bi bila previdnost Božja nas z žnjimi tako modro preskrbela.

Visoke goré branijo tudi deželo pred mrzlimi severnimi in iztočnimi vetrovi ter so kot naravni nasipi, ki nas krepko varujejo silovitosti morja in viharjev.

Če se pa ustopimo vrh viseke gore, kaj vidimo tu? Radosti in veselja se nam sveti oko, pogled pa plava čez krasno okolico. Pod nami je razgrnjeno bogato polje, na katerem vidimo tu pa tam prijazno vasico sred gostega drevja. Kot svitla nit se menda tudi vije tje pod goró bistri potok, ki se nam zdi da ko sreber pas veže rajski kraj. Ne moremo oči preč obrniti, tako krasen je razgled. Bi ga li imeli tacega, ako bi zemlja povsod ravna bila? —

Poglejmo pa sedaj krepgega prebivalca hribov, to je nam čvrsto ljudstvo! Močne in visoke rasti so ti; zdravje in zadovoljnost se jim bere na obrazu, njih obnašanje pa nam kaže, da so dobrega srca. Ves drugačen pa je nižave sin; blede njegovca lica pričajo nam, da ne prebiva v zdravem kraju, pa tudi skušnja nas uči, da bolezní so sploh le v nižavah domá. Z eno besedo, v hribih je nam najlepší in najbolj zdrav kraj za prebivališče.

„Vse je res,“ morda mi poreče kdo, „ali nekih gora bi pa vendar treba ne bilo. Pravijo namreč, da so hribje, ki gojé v sebi ogenj, ki ga pa včasih mečejo iz sebe v strašno nesrečo bližnjih prebivalcev.“ Res, da so take goré, ali tudi te niso brez koristi, ker v njih se napravlja žveplo, ki nam je zeló v prid. In ako je s temi hribi tudi kaka neugodnost združena, vendar moramo zadovoljni biti z Božjimi napravami, ker dostikrat jih le premalo poznamo, Bog pa je neskončno moder, ki je gotovo vse prav napravil.

Prepričali smo se o mnogovrstni koristi hribov, zvedeli smo, da bi marsikaj brez njih na zemlji moralo drugače biti. Ter da je vse, česar nam dajo gore, neprecenljive koristi za nas; revno in žalostno bi bilo naše življenje, ako bi le nekaj tega pogrešati morali; toraj čast in hvalo Tistemu, ki tako modro in dobrotljivo za nas skrbi. P.

Iskrice.

1. Pri vzhajajočem solncu se blisketa po travi sto in sto vodenih biserov, kateri prizor naravne lepote mora ganiti vsako človeško srce. Ali še lepše se leskečejo domoljubna sreca v domačih krogih poznana in v zlatih narodnih bukvah zapisana.

2. Kake blaženosti pijan se spominja mladenec trenutka porojenja njegove ljubezni z vsemi dogodjaji; — pa ta spomin ni nič proti unemu, v katerem je začelo

mladenčevo srce spoznavati svoj narod in ljubezen gojiti do njega.

3. Orel plava pod sinjim nebom po zračnih višavah, ter se raduje svoje prostosti. Blagor človeku — narodu, ki se more tako svobodno gibati!

4. Blagi so časi, ki jih je preživel mladenec med svojimi; — ali vendar preblagi so oni, ktere preživi zedinjen z domoljubnimi prijatelji, ki se med seboj bolj ljubijo, nego rojeni bratje.

5. Kako lepo se razvija rožni popek; kako hitro se listek za listekom prikaže na dan; na zadnje pa se odpre vsa krona, ter razliva divne vonjave po zraku. Ravno tako se razvija pri tebi mladenec, deva, krasota in ž njo dušne zmožnosti, in če v njih vedno napreduješ, tudi ti lep duh izobraženosti oddajaš.

6. Lepo plava snežen labud po mirnem morskem zraku vedno dalje v veselji, ter ima prijazne ure, dokler ga ne prepodi vihar. Tudi ti nedolžno srce se raduješ v nevednosti, dokler ne pride burna strast, ki te preganja.

7. Presladka godba daje čarobne glase za nežna srca, ali ko bi mignil, izgine po zraku, ter se nikdar več ne slišijo! Mili so tudi nedolžni pogovori. Od godbe lepše donijo iz blagih src, pa ne izginejo za večno!

J. St.

Smešnice.

Preobilna sreča. Gospod, silno bogat, pa brez otrok, blagruje nekega dne siromaka, kateri je oča mnogo otrok; pravi mu, kako je srečen, ker je oče toliko ljubeznjivih otročičev. Ali ta ga pri vsej svoji sreči vendar takole zavrne: „Vi že pravite, da sem jaz srečen; pa vedite, da še moliti ne morem, da bi me otroci ne vpraševali: oče, kaj pa jeste?“

Kislad. Bila je žena silno skopa. Pri njenem gospodinstvu se je naj več kisladi porabilo, vsega drugega je bilo škoda družini kaj privoščiti. Kaj čuda toraj, da tarna in silno žaluje, ko toča zelje pobije. Kislad, kislad, kaj bo za kislad, to ti žene v eno mer, da se je vse poslušati naveličalo. Ljudje so govorili, da imajo še sedem kadi starega zelja pri hiši. Zato jo pa tudi nje mož, kar le more, tolaži, češ, da bo že kako, da ne bo tako hudo, kakor ona misli, da bo Bog že še kaj dal. i. t. d. Ali baba se ne dá utolažiti in hoče zastran kisladi znoreti. Ko se je pa mož naveličal poslušati, obljubi jej, da če ne bo tiho, bo on kislad naredil. In res, mož ostane mož beseda. Ko vse opominovanje, da naj tiho bo, nič ne izdá, posluži se orodja, in naredi kislad. Prav dobro jo z brezovko premlati. Pravijo, da je bilo dosti kisladi.

Zastavice.

57. Majhen ko miš, velik ko hiša, grenek ko žolč, pa ga vendar povsod radi jedó. Kaj je to?

58. Osem nog ima pa dva rogá, če gre pa čez vodo, zmoči le štiri noge. Kaj je to?

59. Štirje lovci v leseno dolino streljajo. Kaj je to?

60. Nad zemljo les, nad lesom voda, nad vodo kamen, nad kamnom železo, nad železom živo meso. Kaj je to?

Vganjka zastavic v 17. listu: 52. slamnata streha; — 53. bolha; — 54. zato ker ne more pod potjo; — 55. na pragu; — 56. na tisti, na katero z repom mahne.

Ogled po svetu.

Avstrijsko - ogerska država. V četrtek 15. dan t. m. so se na Dunaji sešli poslanci obeh zbornic. V saboto potem je cesar slovesno odprl državni zbor s prestolnim govorom. V prestolnem govoru se izrekuje radost, da ima Avstrija mir sedaj, ko po deželah krog razsaja krvava vojska. Ta mir, pravi, mora se obracati v to, da se učvrsti ustavi podloga v državi. Izgovarja tudi prepričanje, da poslance obeh zbornic navdajajo čutila ljubezni do domovine Avstrije, in obžaluje, da v taci razmerah ni pričujočih zastopnikov českih; vlada si bo prizadevala z vsem, kar postava pripušča, da jih pripravi k vdeleževanju državnega zbora. — Dalje priporoča cesarjev govor poslancem zmernost in pravičnost pri posvetovanji onih naredb, ki so potrebne utrjenju ustavnih tal, na katerih vse dežele in narodi najdejo tisto zadovoljnost, ki je potrebna mogočnosti cele države. — Kot naloge našteva prestolni govor poslancem: volitve v delegacije, vravnavanje razmer med cerkvijo in državo po odpravljenem konkordatu, kazensko postavo, reformo na vseučiliščih, državin proračun itd.

V nedeljo popoldne je cesar sprejel česke poslance, ki so mu izročili addresso deželnega zbora iz Prage. Govoril je z njimi v nemškem in češkem jeziku. O adresi je djal, da jo bo ministrom predložil, da jo dobro preudarijo. V češkem jeziku je rekel: „Prijetno mi je, da v adresi z nova nabijam izraz óne zvestobe in vdanosti, katero je česko kraljestvo od nekdanj sijajno varovalo“. Dalje jih je opominjal, naj volijo v državni zbor in pristavil, da on ne popusti ustavnih tal. — Čehi so se že vrnili domú.

Iz državnega zbora še nimamo nič poročati. Naj samo omenimo, da v gosposki zbornici cesar imenuje prvosestnika, poslanska pa si ga voli sama. Le-ta volitev je odložena, dokler ni Čehov, in med tem prvoseduje staršina izmed poslancev. — Česki zbor se bo zdaj spet zbral, ko so bili pri cesarju in dobijo odgovor. Ali pa pojdejo v državni zbor? Kdo vé?

Najnovejšo naznanilo z Dunaja pravi, da so odstavljene cesarski poglavarji na Tirolskem, Moravskem in Šleskem. Akó je to resnično, kar menda je, ima reč tudi svojo zanimivo pomenljivost.

Razen tega je malo važnega v notranjih zadevah. Da se razne stranke dunajskih in ogerskih poslancev zbirajo v dogovore, da se to godí tudi v družih društvih po cesarstvu, bodi omenjeno; kaj pa da je tû mnogo besedovanja o notranjih in zvanjih razmerah, a žalibog malo resnično koristnega djanja.

Vnanje države. Z bojišča ni kaj posebnega. Prusi so že pred Parizom. Francoska vlada se seli v Tours. Tje so se umaknili tudi poslanci vnanjih držav. Če dalje bolj menda vidijo na obeh stranéh, da bo velika nesreča, če se ne naredí skoraj mir. Tudi Prusi že koprné po njem, ker so že silno upehani in se je zeló bati nalezljivih bolezni. — Francoski general Bazén v Mecu ima živeža v obilnosti, kakor pravijo. Štrasburg se tudi ni še podal, kakor se je zadnjič lažljivo razglašalo. — Slavni francoski poslanec Thiers potuje po Evropi, menda da bi kaj pomoči sprosil svoji domovini. — Sedanji minister Favre in Bismark se kmalu snideta v pogovor, kakor se naznanja. — Cesarica Evgenija je iz Pariza ubežala na Angleško.

Na **Laškem** so kraljevi vojaki 19. t. m. vzeli Rim! Po sedaj bo Viktor Emanuel gospodoval v Rimu. Vendar hoče papežu varovati s tem samostojnost, da se mu popolnoma prepusti četrtinka rimskega mesta. Kaj bo iz teh in mnogo družih zmešnjav na svetu, Bog vé.

Razne novice.

Drugi tabor na Koroškem, ki je bil 18. t. m. v Žoprah pri Vrbi, pokazal je zopet, da mi koroški Slovenci ne spimo, ampak da je vse na nogah, kedar gre za narodnost in pravice naše. Ta sijajen dan naj si zapiše vsaki rodoljub z zlatimi črkami, bil je dan polu narodne navdušenosti in živa priča zrelosti našega naroda. Okoli 10.000 taboritov iz bližnjih in daljnih krajev si je tû bratovsko podalo roko. Peš in z vozmi, jako zalimi zastavami, z godbo in petjem je prihajalo ljudstvo. Prostor, kjer se je tabor izvrševal, bil je z slavoloki, zastavami in venci lepo okinčan. Prišel se je tabor ob 4. popoldne. Gospod Košat pozdravi naj prvi z odra zbrano množico in predloži g. Zarnika za predsednika. Enoglasno in z vročo navdušenostjo je bil Zarnik izvoljen za predsednika. Z znanim, izvrstnim govorom pové ljudstvu, zakaj se je zbralo in kaj je tabor. Na to govori g. župnik Matija Majar razložno o zedinjeni Sloveniji, dalje g. župnik Muden z gorkim, krepkim glasom o uradnih na Slovenskem, ter neusmiljeno maha po krivicah, ktere se nam Slovincem v kancelijah godé. Na to predstavlja g. Vigele koristi, ktere nam dohajajo iz narodnih, slovenskih šol, in živo dokaže, kako mi v omiki vsled nemških šol zaostajamo. Dalje stopi g. Noli iz Ljubljane na oder in z izvrstno, jako jasno besedo razlaga, kako bi mogli po zmanjšani uradni do manjih plačil in po napravljani narodnih posojilnic do boljšega ljudskega blagostanja priti. H koncu dokazuje g. Poznik, kako je treba, da se zdaj ob času vojske zvesto in nepremakljivo držimo cesarja in domovine, in na zadnje g. Kravt prav po domače o raznih dragih razmerah. Govorilo se je čez dve uri skoz in skoz izvrstno, pri vsaki točki pristavi g. predsednik nekaj svojih misli. Ljudstvo je vse točke z naj večjo pazljivostjo poslušalo in enoglasno z mnogimi živioklici zahtevalo.

Po dokončanem taboru se vrne ogromna množica navrt in v gostilno Košatovo, da se tukaj malo okrepe. Tû se začne rajsko narodno življenje. Vse je bilo židane volje. Narodna godba, petje, ginjive zdravice so srca ogrevale do belega dne. Tako se je v naj lepšem redu končal drugi koroški tabor, ki nam ostane v večnem spominu in ki bode našemu narodu gotovo veliko koristil. Slava!

Kmetijsti tabori. Kranjska kmetijska družba napravi letos tri kmetijske tabore, t. j. očitne shode, na kterih se govori samo o kmetijskih zadevah. Prvi teh shodov je v nedeljo 25. septembra v Postojni; drugi bo 2. okt. v Senožečah, tretji pa 9. dan okt. v Bistrici.

Razstava v Gradcu. V Gradcu je letos velika kmetijska razstava, ktera se je slovesno pričela 15. dan t. m. Obiskovalcev je bilo neki prvi dan nad deset tisoč, in vsak dan jih mnogo prihaja. 22. dan t. m. je cesar sam s cesarjevičem svojim sinom prišel v Gradec ter s svojo navzočnostjo počastil razstavo.

Deset tisoč goldinarjev je „Slovenski matici“ zapustil dr. Lovro Toman, telovadnemu društvu „Sokolu“ in „dramatičnemu društvu“ pa vsakemu 1000 gld. Lep spominek nesmrtnega domoročca!

Svilarstvo na Koroškem se je vrlo obneslo v letošnjem letu. Svilorejci so pridelali mnogo in dobre svile. Da je svila dobra, potrdil je nalašč za preiskovanje svile ustanovljeni zavod v Gorici. Naj torej vspešno napreduje to prizadevanje tudi zanaprej!

Uima. Vreme letošnjega leta je bilo večidel povsod nepravilno in nevarno poljskim pridelkom. Deževanje po leti je marsikod pokončalo žito, da so nekteri komaj toliko

shranili, kolikor so bili vsejali. Ajda je precej lepo kazala, ali zdaj je vedno v nevarnosti zavoljo slane ali mraza, in že ni povsod brez nesreče. Od nekterih strani se naznanja, da vinstvo ne obeta Bog ve kaj. Čebelam je slabo leto. Marsikod je toča pobila. Sadje rado gnjuje itd. Bog dal, da ne bi se preveč vresničilo: Vojska, lakota, draginja!

Kmetica in volk. V Loškem potoku na Kranjskem je kmetica krompir kopala na njivi, kar prileti volk iz goščave nad njo. Žena mahne z matiko in ga s trikratnim udarcem ubije. Tej srčni ženi se po pravici izplača 25 gld., plačilo, katero dobí, kdor usmrti roparsko žival.

Morski volk. Spet so v Puluji vjeli velikansko ribo, kateri se pravi morski volk.

Bil je 15 čevljev in 8 palcev dolg ter je tehtal 25 stotov. Samo jetra so bila 3 cente težka. Ribiči, ki so ga vjeli, dobé 200 gld. plačila.

Podgana huda žival. Podgano vsak človek pozna, marsikdo pa bi ne mislil, da je tako besna žival, celó nevarna človeškemu življenju. Nedavno se je razglašalo po časnikih, da so nekje na Ogerskem podgane do smrti oglodale otroka, ki je bil sam domá v zibeli. Poslušajte pa še dalje. V Ameriki živi silna strupena kača, učeni svet jej latinski pravi *crótalus horridus*, Nемец *Klapperschlange*, Slovenec bi morda rekel kača ropotača. 5–6 čevljev méri na dolgo in doseže debelost moške roke. Rep pa je nekako rožen in kedár je suh, čudno ropoče. Ako piči človeka, umrje v malo minutah. Tako kačo je nekdo živo pripeljal v zverinjak evropskega mesta. V gajbo so jej dali živo podgano za kosilo. Ali ménite, da se je podgana dala požreti silni zveri, ki je bila precej velika? Nikakor, tako čvrsto se je branila, da je kača prej poginila kot podgana.

Poslavljenje. G. K. Heidrich, duhoven v Ljubljani, je za svoje zasluge dobil od cesarja zlati križec. Njegove posebne zasluge pa so te, da je iz gole krščanske ljubezni silno veliko storil podučevaje vjetnike na ljubljanskem gradu. Zdaj, kakor pišejo „Nov.“, potuje g. H. po Českem in drugod, da ogleda druge enake zavode.

G. Matija Majar, znani slovenski pisatelj in jezikoznanec ima, kakor piše „S. P.“, v Odesi na ponudbo službo profesorja za latinski jezik; plačilo je 2000 rubljev.

Slovinci in veda ali učenost. „V zbor učenih, vedi slava, stopi moder, bistra glava“, ponosno poje o Slovencu Koseski. Pa res, da je Slovenec bistre glave, tega ne vedó le domá, marveč o raznih prilikah je od nekđaj priznaval tudi drugi svet. Ako pa zahtevamo slovenske šole, rado se ugovarja, da nimamo knjig in učiteljev za to. Knjig res še nimamo, ker nihče si ne omišlja nobene reči, dokler je ne potrebuje. Hrvatje tudi niso imeli knjig, brž pa, ko so dobili narodne šole, oskrbeli so knjige in jih imajo. Popolnoma prazen pa je ugovor zastran učiteljev. „Novice“ prinašajo imena profesorjev, suplentov in kandidatov, ki so rojeni Slovenci; list 34. jih ima 128 in 10 kandidatov. Pa to niso še vsi, oglašajo se še dalje, da jih je okoli 150. Ti možjé so po raznih deželah na vseučiliščih, gimnazijah, realkah itd. in če se tudi nekteri iz raznih vzrokov morajo odšteti, vendar jih obilno ostaja. Prazen je tedaj ugovor, da nimamo učnih moči!

„Pavliha“. Kakor g. Levstik naznanja v „Zvonu“, ne bo več izhajal zabavljivo-šaljivi list „Pavliha“. Vzrok temu je, ker nima dovolj denarne podpore.

Vežnja po zraku. Menda že vsakdo vé, da se z balonom dá tudi po zraku voziti, kakor s čolnom po vodi. Marsikdo je že videl navadne zračne balončke, ki sami splavajo na kvíšku. V večih balonih pa, ako se jim pripné podloga, lahko jadra tudi človek pod nebom. V nedeljo, 4. dan t. m. se je v Celovcu s tem ponašal g. Kot

in je bil precej visoko vzletel proti Križni gori, kjer je potem počenil v ajdo kmetove njive. Gledalcev je imel obilno. Najbližji so mu plačevali po 50 kr., drugi po 20 kr. Od daleč se je videlo zastoj. Tudi kmetič, na čegar njivo se je spustil, plačal je s tem, da je malo zarentačil nad njim, ker mu je kos ajde pomandral.

Viljemova višava. V tem gradu, kakor smo že povedali, prebiva vjeti cesar Napoleon; grad stoji na Nemškem blizo mesta, kateremu je imé Kásel. Ne mislite pa, da je to kaka temuica. Z lepa ni lepšega gradu mimo tega, kjer je vse jako krasno in umetno. Pride se tje skozi lipov drevored z lepimi hišami ob kraji. Krog gradu je vrt s prelepimi cvetnimi gredami. Vijó se pota po logih, v obližji 130 čevljev visok slap, ki je 50 čevljev širok. Blizo tam je Merkurjevo svetišče in za tem velikanski grad, oktogon imenovan, na višavi. Trije oboki so visoko drug vrh družega, najvišega podpira 192 stebrov, vsaki 48 čevljev visok. Na površji, s ktereга je krasen razgled, stoji špičast kamniten slop, 96 čevljev visok, ž njega gleda iz bakra izdelani Heroslav, pravijo mu „veliki Krištof“, 31 čevljev dolg. Njegov kij je tolik, da gre 9 ljudi va-nj. Še veliko umetnih reči in poslopij je krog, med drugim kitajska vas itd., najmenitnejši pa je vodomet, ki gre 190 čevljev visoko, čudež Viljemove višave, najvišji v Evropi.

Tuje besede. Vsak jezik ima mnogo tujih besedi, Slovenci imamo veliko nemških, laških itd., Nemci jih imajo tisoč in tisoč, posebno veliko francoskih. V Berlinu je zbranih mnogo gospá, ki razdeavajo tkanino vojakom za obezilo. Le-té so se zgovorile, da se bojo često ogibale tujih besedi; ako pa se ktera zmoti, plača desetico kazni, denar se izroči ranjenim. Prvi dan so bile več tolarjev nabrale, potem pa se znesek če dalje bolj krči.

Žitna cena.

Povsod po vagánu prerajtana.

Ime žita	V Celovcu		V Ljubljani		V Mariboru		V Varaždinu		Kranju	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Pšenica	8	13	5	10	4	95	4	50	5	85
Rež	5	64	3	50	3	60	3	30	4	20
Ječmen	4	16	3	—	2	20	2	80	2	50
Ajda	3	72	3	10	3	—	2	50	3	20
Turšica	5	13	3	80	4	—	3	90	—	—
Proso (Pšeno)	6	40	2	80	2	40	2	70	2	50
Oves	2	50	2	50	2	35	2	10	1	90
Krompir	—	—	1	60	1	10	1	30	1	55
Fizol	—	—	—	—	—	—	—	—	3	84

Kurzi na Dunaji 22. septembra 1870.

5% metalike . . . 58 gld. — kr. Nadavek na srebro 122 gld. 25 kr.
Národno posojilo 67 „ — „ Cékini 5 „ 85 „

Dopisovalnica.

Besednikova. V. Reb. v Šmihelu: pošiljali smo Vam list redno, da št. 15 in 16 niste dobili, je morda na pošti kaka pomota. — J. Z. v Sen. do konca tega leta še 2 gld. — J. K. na Str. Hveležno prejeli, pri knjigarju Leonu poskrbeli. —